

Силабус курсу

ПСИХОЛОГІЯ І ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ступінь вищої освіти – магістр

Освітньо-професійна програма: «Середня освіта (Природничі науки)»

Дні занять: понеділок, 11.10-12.30, ауд. 109; четвер, 8.00-9.2, ауд. 107

Консультації: четвер 14.20- 15.40, ауд. 67

Рік навчання: перший

Семестр: I

Кількість кредитів: 3

Мова викладання: українська

Керівники курсу:

канд. психол. наук, доцент кафедри психології **Мешко Олександр Іванович**;

п.п.

канд. пед. наук, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти

Радченко Ольга Яківна

Контактна
інформація

Мешко О. І. - м.т. 0984476018 meshko_o@ukr.net

Радченко О. Я. - м.т. 0969159732 yan.olga1208@gmail.com

Анотація дисципліни

Дисципліна «Психологія і педагогіка вищої школи» спрямована на формування у студентів цілісного й системного розуміння психолого-педагогічних проблем становлення особистості та професійної підготовки студентів в умовах закладу вищої освіти; пізнання психологічних закономірностей і умов ефективності процесу професійної освіти у вищій школі; забезпечення засвоєння теоретичних основ організації освітнього процесу у закладі вищої освіти та наукових основ управління закладом вищої освіти; набуття навичок міжособистісної взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу.

Навчальний контент

Тема	Результати навчання
<i>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ</i>	
1. Психологія вищої школи як галузь психологічної науки	Знати предмет та основні категорії психології вищої школи, завдання психології вищої школи на сучасному етапі реформування вищої освіти в Україні
2. Загальна психологічна характеристика студентського віку	Уміти складати психологічну характеристику студентства як періоду пізньої юності або ранньої дорослості, знати типологічні особливості сучасних студентів, що виявляються у навчально-професійній діяльності та поведінці.
3. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою	Сформувати поняття про процес професіоналізації особистості студента як новоутворення студентського віку, особливості формування професійної спрямованості, професійної позиції та розвиток Я-концепції студента як майбутнього фахівця з вищою освітою, уявлення про фахову компетентність як показник психологічної готовності студента до самостійної професійної діяльності.

4. Психологія студентської групи	Знати психологічні особливості студентської групи, її структури та розвитку, уміти характеризувати соціально-психологічні явища в студентській групі.
5. Психологія навчальної діяльності студентів	Засвоїти психологічні принципи організації навчально-професійної діяльності студентів у вищій школі, психологічні особливості формування у студентів професійних мотивів навчання та пізнавальної активності, психологічні аспекти організації самостійної роботи студентів.
6. Психологія професійно-педагогічної взаємодії в системі «викладач – студент».	Уміти характеризувати педагогічне спілкування та його роль у розв'язанні соціально-моральних завдань професійної підготовки майбутніх фахівців у вищій школі; мати уявлення про суперечності педагогічної взаємодії і бар'єри педагогічного спілкування в системі «викладач-студент», знати їхні причини та шляхи регулювання. Уміти здійснювати психологічний аналіз взаємодії викладача і студента в умовах інклюзивної освіти для ефективної організації освітнього процесу.
7. Психологія діяльності та особистості викладача вищої школи	Знати психологічні основи науково-педагогічної праці та особистості викладача вищої школи, мати уявлення про функції і якості особистості викладача, особливості його діяльності при різних стилях та умовах (зокрема, і в умовах інклюзії) взаємодії, про шляхи формування педагогічної майстерності і підвищення рівня професіоналізму викладачів вишів.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ	
8. Педагогіка вищої школи як наука. Система вищої освіти України	Сформувати поняття про педагогіку вищої школи як галузь педагогічної науки, її завдання на сучасному етапі, знання про педагогічні закономірності та принципи, основні категорії вищої школи. Розуміти і вміти аналізувати структуру вищої освіти в Україні, знати освітньо-кваліфікаційні рівні. Обґрунтовувати перспективи розвитку вищої освіти в рамках Болонського процесу.
9. Викладач і студент закладу вищої освіти як суб'єкти навчально-виховного процесу	Розуміти специфіку діяльності викладача і студента у вищому навчальному закладі. Знати основні права, обов'язки, напрями діяльності, функції кожного із суб'єктів. Аналізувати шляхи взаємодії викладача і студента для ефективної організації навчально-виховного процесу в умовах інклюзивної освіти.
10. Теоретичні основи процесу навчання у вищій школі. Зміст освіти у вищій школі та способи його реалізації	Аналізувати суть процесу навчання, основні методологічні підходи. Характеризувати функції, закономірності, принципи. Сформувати поняття про зміст освіти у вищій школі. Знати основні нормативні документи в яких реалізується зміст освіти. Оперувати методами навчання у вищому навчальному закладі.
11. Форми організації навчання у вищій школі	Характеризувати і вміти проводити основні форми організації навчання у вищій школі (види, методика підготовки і проведення, вимоги до них): лекції, семінари, практичні, лабораторні, науково-дослідна робота, практика.
12. Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів	Розуміти сутність функцій, форм, видів, методів контролю у закладі вищої освіти; критеріїв оцінювання знань, умінь і навичок студентів; норм оцінювання; рейтингової системи оцінювання знань, умінь і навичок студентів.
13. Зміст виховної роботи зі студентською	Вміти аналізувати виховні можливостей навчальних предметів у вищому навчальному закладі.

молоддю	Моделювати позааудиторну виховну роботу у закладі вищої освіти.
14. Управління навчально-виховним процесом закладу вищої освіти	Знати структурні підрозділи закладу вищої освіти: кафедри, факультети, інститути, бібліотеки, філії тощо. Обґрунтовувати принципи управління закладом вищої освіти. Знати теоретичні, нормативно-правові та організаційно-методичні основи інклюзивної освіти у закладах вищої освіти.

Формування програмних компетентностей

Індекс у матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК	ЗК 3. Здатність до абстрактного, критичного мислення та прийняття конструктивних рішень на основі сформованих загальнолюдських цінностей, логічних аргументів та перевірених фактів. ЗК 4. Здатність проводити дослідження, моделювати та виконувати проекти автономно чи в команді, мотивувати людей та рухатись до загальної мети. ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, діагностування власних станів та почуттів для забезпечення ефективної та безпечної професійної діяльності, генерувати нові ідеї, проявляти ініціативу, оцінювати результати своєї праці. ЗК 6. Соціальна активність, здатність нести громадянську відповідальність за стан довкілля та суспільства, виявляти толерантне ставлення до різних думок і поглядів в умовах полікультурного середовища, дотримання морально-етичних аспектів професійної діяльності, академічної доброчесності. ЗК 9. Здатність до актуалізації потреби реалізації власного потенціалу, проектування та реалізації індивідуальних освітніх траєкторій особистісного зростання.
СК	СК 3. Здатність розуміти та оцінювати тенденції в освіті та вміння розпізнавати їх потенційні наслідки, проблеми практичної реалізації досягнень педагогічної та природничих наук, втілювати у життя стратегію сталого розвитку соціо-біологічних систем. СК 4. Здатність підбирати та творчо застосовувати сучасні методи дослідження природничих наук для обґрунтування цілісності та єдності природи (закономірностей, процесів та явищ), інтерпретувати та використовувати результати досліджень. СК 6. Здатність до вирішення комплексних проблем у галузі професійної діяльності, що вимагають глибокого переосмислення цілісності знань про природу шляхом використання концептуальних та методологічних знань. СК 8. Здатність застосовувати набуті знання з предметної галузі, сучасних методик і освітніх технологій для формування ключових і предметних компетентностей здобувачів освіти. СК 9. Здатність застосовувати методологію провадження освітньої діяльності: особистісно зорієнтованого, діяльнісного, компетентнісного, системного, цілісного, праксеологічного та задачного підходів. СК 10. Здатність проектувати та забезпечувати ціннісний компонент змісту природничої освіти та відображати власну систему цінностей. СК 11. Здатність консультування суб'єктів педагогічного впливу (учнів, батьків, громаду) щодо освітніх проблем, стратегії сталого розвитку людства та популяризації природничих наук. СК 12. Здатність до виконання функцій сучасного вчителя (ментора, тьютора, модератора, фасилітатора, коуча), конкурентоздатної адаптації до змінних умов освітнього менеджменту та вимог суспільства. СК 14. Уміння творчо добирати та застосовувати методи і засоби навчання, спрямовані на розвиток здібностей учнів з урахуванням їх індивідуальних і вікових особливостей, міжособистісних взаємин, усвідомлення рівних можливостей і гендерних питань для забезпечення мотивуючого, розвивального та інклюзивного

	освітнього простору. СК 15. Здатність застосовувати сучасні освітні технології, у тому числі й інформаційно-цифрові, для забезпечення освітнього процесу, безпечного проведення освітніх досліджень та навчально-дослідницької діяльності з природничих наук в лабораторних та природних умовах, упровадження STEM-освіти. СК 16. Здатність реалізовувати виховні функції на навчальних заняттях і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів, у т.ч. з особливими потребами та формування їхньої культури. СК 17. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної професійної діяльності, оцінки педагогічного досвіду, рефлексії та самоорганізації професійної діяльності.
РН	РН 11. Уміння застосовувати методи природничих та педагогічних наук, сучасні цифрові технології та пристрої для розв'язання природничо-наукових та освітніх проблем, створення інформаційних продуктів та методикою їх використання у шкільній практиці. РН 12. Уміння конструювати моделі явищ та процесів природних та освітніх систем, проводити фізичні, хімічні, біологічні та педагогічні дослідження, аналізувати результати та прогнозувати наслідки відповідних дій. РН 13. Уміння виконувати функції сучасного вчителя: ментора, тьютора, модератора, фасилітатора, коуча, консультувати суб'єктів педагогічного впливу (учнів, батьків, громаду) щодо освітніх проблем, стратегії сталого розвитку людства, популяризації природничої освіти. РН 14. Уміння застосовувати здобуті компетентності в широкому діапазоні можливих місць працевлаштування та повсякденному житті, розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури. РН 15. Уміння застосовувати м'які навички (soft skills) та їх формувати в школярів у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування. РН 16. Уміння актуалізувати власний потенціал, проектувати та реалізувати індивідуальні освітні траєкторії особистісного зростання. РН 17. Уміння адаптуватись та діяти в новій ситуації, діагностувати власні стани та почуття для забезпечення ефективної та безпечної професійної діяльності, збереження власного здоров'я та здоров'я інших, генерувати нові ідеї, оцінювати результати своєї праці

Літературні джерела

1. Закон України «Про вищу освіту» від 24.07.2020 № 1556-VII. Підстава – 749-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Інклюзія від А до Я: нормативно-правові та методичні основи роботи педагогічних працівників в інклюзивно-освітньому середовищі: практ. посіб. / уклад.: Н.В. Тарасенко, Л.В. Кондрацька, О.І. Рассказова. Харків: ТОВ «Типографія «КСК», 2019. 98 с. URL: <http://repository.khpa.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/1155>
3. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. К. : Знання, 2011. 486 с.
4. Мешко О.І. Психологія вищої школи. Навчальний посібник. Тернопіль: «Вектор», 2018. 196 с.
5. П'ятакова Г. П. Технологія інтерактивного навчання у вищій школі : навчально-методичний посібник для студ. вищ. шк. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2008.
6. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Підручник. 2-ге вид. К.: Каравела, 2008. 352 с.
7. Туркот Т. І. Психологія і педагогіка вищої школи : в запитаннях і відповідях : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. К. : Кондор, 2011.
8. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Академвидав, 2010. 456 с.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись у онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1. Психологія ВШ (теми 1-7) – усне і письмове опитування психологічні задачі, тести	50%
Модуль 2. Педагогіка ВШ (теми 8-14) – усне і письмове опитування, тести, мікрвикладання, моделі, презентації	32%
Екзамен – тести, завдання	18%

Шкала оцінювання студентів

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом